

# RIJEČ UREDNIŠTVA

## ŠUMARSKI OSVRT NA OVOGODIŠNJU POŽARNU SEZONU

Završila je još jedna požarna sezona u Republici Hrvatskoj. Obilježili su je brojni požari i velika opožarena površina. Prema podacima Državnog vatrogasnog operativnog centra 193 u razdoblju od 1. lipnja do 10. rujna 2024. zabilježeno je ukupno 2.420 požara otvorenog prostora što je povećanje od 40 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupno je opožareno 14.689 ha što je povećanje od čak 534 % u odnosu na 2023. godinu. Prema podacima Hrvatskih šuma, samo na području Uprave šuma Podružnica Split zabilježeno je 76 šumskih požara s ukupnom opožarenom površinom šuma i šumskih zemljišta od 10.749 ha i procijenjenom materijalnom štetom većom od 120 milijuna eura.

Dugoročna statistika Hrvatske vatrogasne zajednice pokazuje kako više od 90 % požara obilježava zapuštene površine neutvrđenog vlasništva i privatnih vlasnika. To nakon požara potvrđuju i slike krajobraza s jasno uočljivom mrežom suhozidova oko takvih površina. Zato požare najčešće ne treba nazivati šumskim požarima već njihovim pravim imenom – požarima zapuštenih privatnih površina. Iz toga proizilazi kako bi najučinkovitija mjera požarne prevencije bilo rješavanje problema vlasništva i održavanja privatnih površina.

Kad je riječ o obnovi šuma nakon šumskog požara, one se obavljaju pionirskim vrstama drveća. Dugogodišnja istraživanja progresivnog sukcesijskog razvoja sredozemnih šuma pokazala su da su najbolje vrste za tu namjenu alepski bor u eu- i stenomediteranskoj vegetacijskoj zoni i crni bor u sub-, epi- i hemimediteranskoj vegetacijskoj zoni. To su domaće, brzorastuće i vitalne pionirske vrste drveća

koje relativno brzo obave biološku pripremu staništa za pridolazak vrsta drveća iz klimatogene šumske zajednice. Uporaba drugih crnogoričnih vrsta drveća kao što su primorski bor, pinija, čempres i cedrovi je usko ograničena obilježjima staništa. Osim toga, primorski bor i cedrovi nisu domaće vrste drveća. Bjelogorične vrste drveća mogu se upotrebljavati u iznimnim slučajevima. Hrastovi, rašeljka, koprivić i makljen nisu pogodne vrste za obnovu šuma nakon požara. Crni jasen, bijeli grab i crni grab mogu se uporabiti samo u kombinaciji s borovima na područjima gdje ima dubljeg tla te nema mraza niti neposredne izloženosti vjetru i suncu.

Provedba propisanih šumskouzgojnih radova (pošumljavanje, obnova šuma, njega šuma, čuvanje šuma, zaštita šuma, izgradnja protupožarnih prosjeka) prema programima gospodarenja za gospodarske jedinice pridonijet će sanaciji degradiranog šumskog zemljišta nakon šumskog požara, omogućiti progresiju šumske vegetacije i spriječiti nove erozijske procese.

Brst i paša ne mogu biti preventivne protupožarne mjere u šumama. Stoka onemogućuje progresivnu silvidinamiku jer oštećuje i deformira pomladak, a time i obnovu šuma. Stoka posebice preferira vrste drveća iz klimatskozonskih šumskih zajednica. Uništavanjem pomlatka stoka onemogućuje obnovu upravo hrastove klimatskozonske šumske zajednice i zatire dugogodišnji progresivni proces. Zbog toga su šuma i stoka nespojivi pojmovi koji se ne mogu uzeti u obzir prilikom ozbiljnih razmatranja o obnovi šuma i njihovom progresivnom razvoju.

Uredništvo